

ΜΗΝ ΕΠΕΝΔΥΕΤΕ ΜΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΚΛΕΙΣΤΑ

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (Ν.Π.Δ.Δ.)

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι μία ανεξάρτητη εποπτική αρχή που υπάγεται στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Στόχος της είναι να προάγει την ομαλότητα στη λειτουργία της αγοράς κεφαλαίου, να επιτηρεί την εφαρμογή της χρηματιστηριακής νομοθεσίας και να φροντίζει για την προστασία του επενδυτικού κοινού.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς θέτει τους γενικούς κανόνες της οργάνωσης και λειτουργίας της κεφαλαιαγοράς, εκδίδει οδηγίες που καθορίζουν τον τρόπο εφαρμογής αυτών των κανόνων και λαμβάνει μέτρα για να εξασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, με βάση εξουσιοδοτήσεις που της παρέχει η Νομοθεσία, έχει θεσπίσει και εποπτεύει την τήρηση από τις εταιρείες δύο κωδικών δεοντολογίας, ενός για τις ΑΧΕ, τις ΕΠΕΥ, τις ΑΧΕΠΕΥ και τις ΕΛΔΕ και ενός για τις ΑΕΔΑΚ. Οι κώδικες δεοντολογίας θέτουν κανόνες συμπεριφοράς των εταιριών οι οποίοι αποβλέπουν στην προστασία των επενδυτών και στη διασφάλιση της διαφάνειας στην Κεφαλαιαγορά. Οι κώδικες δεοντολογίας προβλέπουν μεταξύ άλλων ότι οι εταιρίες οφείλουν να επιφυλάσσουν ίση μεταχείριση στους πελάτες τους, να προασπίζουν τα συμφέροντά τους και να τους ενημερώνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα, πλήρως και αναλυτικά, για τις κινήσεις και τα υπόλοιπα των λογαριασμών τους καθώς και για τις προμήθειες με τις οποίες χρεώνονται.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς εξετάζει επώνυμες έγγραφες καταγγελίες επενδυτών και λαμβάνει τα αναγκαία κάθε φορά μέτρα. Πρέπει όμως να γνωρίζουν οι επενδυτές ότι η Επιτροπή εξετάζει τις καταγγελίες από τη σκοπιά της τήρησης της Νομοθεσίας, αλλά δεν έχει αρμοδιότητα και επομένως δεν επιλύει διμερείς ιδιωτικές διαφορές για τις οποίες αρμόδιες είναι οι δικαστικές αρχές.

Στη διάρκεια της τελευταίας τετραετίας, η ελληνική κεφαλαιαγορά έχει σημειώσει εντυπωσιακή πρόοδο. Η πρόοδος αυτή έχει διάφορες πτυχές. Πρώτο, αύξηση των τιμών των μετοχών, του όγκου των συναλλαγών, του αριθμού των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο εταιριών και της συνολικής τους κεφαλαιοποίησης. Δεύτερο, ανάλογη αύξηση του αριθμού και του συνολικού ενεργητικού των αμοιβαίων κεφαλαίων καθώς και των επενδυτικών επιλογών που αυτά προσφέρουν. Τρίτο, αύξηση του αριθμού των επενδυτών, κυρίως δε των ιδιωτών επενδυτών. Τέταρτο, συνεχής βελτίωση και εξειδίκευση του θεσμικού πλαισίου που διέπει την κεφαλαιαγορά. Τέλος, αναβάθμιση της εποπτείας της κεφαλαιαγοράς, η οποία πλέον είναι ενεργός και συνεχής.

Ο αριθμός των ιδιωτών επενδυτών εκτιμάται ότι έχει ξεπεράσει το 10% του πληθυσμού της χώρας και ένα σημαντικό ποσοστό των ελληνικών νοικοκυριών έχει στην κατοχή του μετοχές. Για το λόγο αυτό τα προϊόντα της κεφαλαιαγοράς -μετοχές, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων - αποτελούν πλέον στοιχείο της καθημερινής φροντίδας πολλών επενδυτών. Οι τίτλοι αυτοί διαφέρουν από τα κλασικά μέσα αποταμίευσης - καταθέσεις και τίτλοι του Δημοσίου - γιατί οι τιμές τους υπόκεινται σε σημαντικές καθημερινές διακυμάνσεις.

Η επιστήμη και η εμπειρία διδάσκουν ότι οι κινήσεις των τιμών στο Χρηματιστήριο δεν μπορούν εύκολα να προβλεφθούν, ιδίως σε βραχύ χρονικό ορίζοντα. Οι επενδυτές πρέπει να γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των τίτλων της κεφαλαιαγοράς, τους κινδύνους διακυμάνσεων που εμπεριέχουν, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο γίνονται σωστά, σύννομα και με ασφάλεια οι συναλλαγές στους τίτλους αυτούς.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς εφιστά συνεχώς την προσοχή στους επενδυτές ότι πρέπει να διαχειρίζονται την περιουσία που τοποθετούν σε κινητές αξίες με την ίδια προσοχή και την ίδια σωφροσύνη που διαχειρίζονται την υπόλοιπη περιουσία τους. Η κεφαλαιαγορά δεν είναι τόπος τυχερών παιγνιδιών και δεν προσφέρει εύκολο πλουτισμό. Οι χειρότεροι σύμβουλοι του επενδυτή είναι όσοι προάγουν την απληστία ή τον πανικό. Από τους κακούς αυτούς συμβούλους πρέπει οι επενδυτές να αυτοπροστατεύονται δείχνοντας σύνεση και ψυχραιμία σε κάθε τους απόφαση.

Η κεφαλαιαγορά είναι χώρος που παρέχει καλές ευκαιρίες για επικερδή επένδυση και διαχείριση των αποταμιεύσεων, αλλά ενέχει και επενδυτικούς κινδύνους. Η καλή πορεία της Ελληνικής οικονομίας υποστηρίζει την καλή πορεία της κεφαλαιαγοράς. Η συνετή συμπεριφορά των επενδυτών είναι προς το συμφέρον τους και προς το συμφέρον της κεφαλαιαγοράς και της οικονομίας.

Το φυλλάδιο αυτό περιλαμβάνει ορισμένες βασικές πληροφορίες, οδηγίες και συμβουλές που απευθύνονται στον απλό επενδυτή.

Πού μπορούν να απευθύνονται οι επενδυτές

Οι επενδυτές, προκειμένου να δίνουν εντολές αγοραπωλησίας μετοχών στο χρηματιστήριο, μπορούν να απευθύνονται στις παρακάτω τέσσερις κατηγορίες εταιριών:

ΑΧΕ (Ανώνυμες χρηματιστηριακές εταιρίες)

Έχουν ως κύρια δραστηριότητα την εκτέλεση χρηματιστηριακών συναλλαγών στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών για λογαριασμό των πελατών τους. Επίσης, παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες στους πελάτες τους και, εφόσον διαθέτουν τα απαραίτητα κεφάλαια, παρέχουν υπηρεσίες αναδοχής. Επίσης, ορισμένες ΑΧΕ έχουν άδεια να διενεργούν συναλλαγές στο Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών.

ΑΕΠΕΥ (Ανώνυμες εταιρίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών)

Δραστηριοποιούνται κυρίως στην παροχή υπηρεσιών διαχείρισης χαρτοφυλακίου και στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών. Επίσης, εφόσον διαθέτουν τα απαραίτητα κεφάλαια, παρέχουν υπηρεσίες αναδοχής. Δεν έχουν δυνατότητα διενέργειας απευθείας συναλλαγών στο Χρηματιστήριο. Έτσι, τις εντολές αγοράς ή πώλησης μετοχών για λογαριασμό των πελατών τους τις διαβιβάζουν για εκτέλεση στις ΑΧΕ με τις οποίες συνεργάζονται. Σύμφωνα με τον νόμο, ΕΠΕΥ είναι και όλες οι Τράπεζες.

ΑΧΕΠΕΥ (Ανώνυμες χρηματιστηριακές εταιρίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών)

Συνδυάζουν τις δραστηριότητες τόσο των ΑΧΕ όσο και των ΕΠΕΥ Έτσι, δραστηριοποιούνται στην εκτέλεση χρηματιστηριακών συναλλαγών και στην παροχή υπηρεσιών διαχείρισης χαρτοφυλακίου. Επίσης, παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες και,

εφόσον έχουν τα απαραίτητα κεφάλαια, παρέχουν υπηρεσίες αναδοχής. Τέλος, ορισμένες ΑΧΕΠΕΥ έχουν άδεια να διενεργούν συναλλαγές στο Χρηματιστήριο Παραγώγων Αθηνών.

ΑΕΛΔΕ (Ανώνυμες εταιρίες λήψης & διαβίβασης εντολών)

Έχουν ως μόνη και αποκλειστική δραστηριότητα τη λήψη και διαβίβαση εντολών για αγοραπωλησίες μετοχών και μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων για λογαριασμό επενδυτών. Δεν εκτελούν οι ίδιες αγοραπωλησίες μετοχών και δεν επιτρέπεται να κατέχουν ή να διακινούν (παραλαμβάνουν ή παραδίδουν) τίτλους και χρήματα που ανήκουν σε πελάτες τους.

Επομένως, οι ΕΛΔΕ δεν μπορούν να παρέχουν άλλες επενδυτικές υπηρεσίες. Οι ΕΛΔΕ συνεργάζονται απαραίτητα με μία ή περισσότερες ΑΧΕ, ΕΠΕΥ ή ΑΧΕΠΕΥ καθώς και ΑΕΔΑΚ, τις οποίες οφείλουν να κάνουν γνωστές στους πελάτες τους, αναρτώντας σχετικές ανακοινώσεις σε εμφανή σημεία των γραφείων τους.

Τι πρέπει να γνωρίζουν οι επενδυτές

Σύμβαση συνεργασίας

Ο επενδυτής, πριν κάνει οποιαδήποτε χρηματιστηριακή συναλλαγή, πρέπει να έχει υπογράψει σύμβαση συνεργασίας με την εταιρία που επιλέγει (ΑΧΕ, ΕΠΕΥ, ΑΧΕΠΕΥ, ΕΛΔΕ).

Ειδικότερα οι πελάτες των ΕΠΕΥ και ΕΛΔΕ πρέπει να υπογράφουν επιπλέον ξεχωριστή σύμβαση και με την ΑΧΕ ή την ΑΧΕΠΕΥ που θα διενεργεί συναλλαγές για λογαριασμό τους. Στη σύμβαση πρέπει να περιγράφονται με σαφήνεια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των δύο μερών, όπως το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών, η αμοιβή της εταιρίας και τυχόν άλλες προμήθειες, ο τρόπος και ο χρόνος εξόφλησης της αξίας των συναλλαγών και παράδοσης των τίτλων. Ο επενδυτής πρέπει να διαβάσει προσεκτικά και να κατανοεί κάθε όρο της σύμβασης πριν την υπογράψει. Οι πελάτες των ΕΠΕΥ και των ΑΧΕΠΕΥ πρέπει να διαβάζουν με ιδιαίτερη προσοχή τους ειδικότερους όρους που αφορούν στη διαχείριση του χαρτοφυλακίου τους, εφόσον την αναθέτουν στην εταιρία. Κατά την υπογραφή της σύμβασης η ΑΧΕ ή ΑΧΕΠΕΥ δίνει στον επενδυτή τον προσωπικό του κωδικό αριθμό πελάτη.

Σύστημα άυλων τίτλων (Σ.Α.Τ.)

Μέχρι πρότινος, όταν ένας επενδυτής αγόραζε μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, του παραδινόταν πάντοτε ένα αποθετήριο έγγραφο, το οποίο εξέδιδε το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών (Αποθετήριο) και στο οποίο είναι κατατεθειμένοι οι τίτλοι των μετοχών. Στις 29/3/99 ξεκίνησε η διαδικασία απούλοποίησης των μετοχικών τίτλων, η οποία ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του ίδιου έτους. Η απούλοποίηση των μετοχών αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για την αναβάθμιση της ελληνικής κεφαλαιαγοράς. Όσοι επενδυτές δεν έχουν φροντίσει για την απούλοποίηση των μετοχών τους πρέπει να προβούν άμεσα στις απαραίτητες ενέργειες.

Κάθε επενδυτής, πριν κάνει συναλλαγές στο Χρηματιστήριο πρέπει να φροντίσει για τη δημιουργία Μεριδας Επενδυτή και Λογαριασμού Αξιών στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (ΣΑΤ).

Για το σκοπό αυτό ο επενδυτής πρέπει να απευθυνθεί σε ένα Χειριστή, που μπορεί να είναι ΑΧΕ, ΕΠΕΥ, ΑΧΕΠΕΥ ή Τράπεζα - Θεματοφύλακας. Κάθε επενδυτής, μπορεί να υποβάλει μία μόνο αίτηση και επιτρέπεται να έχει μόνο μία Μερίδα Επενδυτή. Με τη δημιουργία της Μερίδας, ο επενδυτής λαμβάνει έναν κωδικό αριθμό, ο οποίος είναι μοναδικός και δε μεταβάλλεται.

Ο επενδυτής εξουσιοδοτεί εγγράφως ένα Χειριστή να διενεργεί συναλλαγές για λογαριασμό του, σύμφωνα πάντα με τις εντολές του. Αν το επιθυμεί, ο επενδυτής μπορεί να ορίσει περισσότερους από έναν Χειριστές, όχι όμως για τις ίδιες μετοχές. Ο επενδυτής έχει τη δυνατότητα να αλλάξει το Χειριστή για συγκεκριμένες ή όλες τις μετοχές του ακολουθώντας την προβλεπόμενη σχετική διαδικασία. Σε περίπτωση πώλησης οι μετοχές πρέπει να βρίσκονται σε Λογαριασμό Αξιών του επενδυτή και να τις χειρίζεται ο Χειριστής μέσω του οποίου διενεργείται η πώληση.

Ειδικός λογαριασμός είναι ο λογαριασμός στον οποίο καταχωρούνται μετοχές για τις οποίες δεν έχει οριστεί Χειριστής.

Οι καταχωρήσεις στα αρχεία του Αποθετηρίου είναι απόρρητες. Ο επενδυτής μπορεί να πληροφορηθεί τις καταχωρήσεις και τις κινήσεις που έγιναν στο Λογαριασμό Αξιών του ή από ένα συγκεκριμένο Χειριστή ή και από το Αποθετήριο.

Οι εισηγμένες εταιρίες που έχουν αποϋλοποιήσει τις μετοχές τους και πρόκειται να εκδώσουν νέες μετοχές, γνωστοποιούν στο Αποθετήριο την ημερομηνία αποκοπής του δικαιώματος και την αναλογία των νέων μετοχών προς τις παλαιές:

Στην περίπτωση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου με καταβολή μετρητών, αν οι μετοχές είναι ονομαστικές, το Αποθετήριο ενημερώνει αυτομάτως τους λογαριασμούς των επενδυτών με τα δικαιώματα που τους αναλογούν. Για τις ανώνυμες μετοχές το Αποθετήριο εκδίδει βεβαίωση, την οποία παραδίδει στο Χειριστή. Ο επενδυτής μπορεί να δώσει εντολή στο Χειριστή να ασκήσει τα δικαιώματα ή να τα πωλήσει. Επίσης, μπορεί να παραλάβει τη βεβαίωση από τον Χειριστή προκειμένου να ασκήσει τα δικαιώματα μόνος του ή να τα πωλήσει μέσω άλλου Χειριστή.

Μετά την άσκηση δικαιωμάτων προτίμησης από τους μετόχους, η εισηγμένη εταιρία ενημερώνει το Αποθετήριο για τους νέους μετόχους και τις μετοχές που καθένας κατέχει. Στη συνέχεια το Αποθετήριο καταχωρεί τις μετοχές στους λογαριασμούς των επενδυτών.

Στην περίπτωση διανομής δωρεάν μετοχών, το Αποθετήριο καταχωρεί τις νέες μετοχές στους λογαριασμούς των επενδυτών, οι οποίοι δε χρειάζεται πλέον να κάνουν καμία ενέργεια για να παραλάβουν τις νέες μετοχές.

Ορισμένοι βασικοί κανόνες

Πώς πρέπει να δίνουν τις εντολές τους οι επενδυτές

Για μεγαλύτερη ασφάλειά του, ο επενδυτής είναι σκόπιμο να δίνει τις εντολές του εγγράφως, με e-mail ή με fax, ή και τηλεφωνικώς σε όσες εταιρίες μαγνητοφωνούν τις τηλεφωνικές εντολές, έτσι ώστε να μπορούν να αποδειχθούν ο χρόνος και το περιεχόμενο της εντολής αν αργότερα υπάρξει κάποια αμφισβήτηση. Ο πελάτης μπορεί να διατυπώσει τις αντιρρήσεις του επί χρηματιστηριακής συναλλαγής το αργότερο μέχρι την έναρξη της

επόμενης συνεδρίασης του Χρηματιστηρίου. Σε περίπτωση που αποδειχθεί λάθος της εταιρίας κατά την εκτέλεση εντολής του πελάτη, αυτή υποχρεούται να τον αποζημιώσει. Οι εντολές εκτελούνται στο όνομα και για λογαριασμό του πελάτη. Ο επενδυτής πρέπει να γνωρίζει ότι δεν επιτρέπεται η πώληση μετοχών που δεν έχει στην κυριότητα του.

Ενημέρωση των Επενδυτών

Ο επενδυτής πρέπει να ζητά να ενημερώνεται αυθημερόν για τις συναλλαγές που έχουν γίνει για λογαριασμό του και να παραλαμβάνει το ταχύτερο το πινακίδιο εκτέλεσης της συναλλαγής που εκδίδει η ΑΧΕ. Επισημαίνεται ότι το πινακίδιο δεν αποτελεί απόδειξη ότι έχει γίνει εκκαθάριση της συναλλαγής. Οι ΑΧΕ, ΕΠΕΥ και ΑΧΕΠΕΥ έχουν υποχρέωση να παρέχουν στους πελάτες τους τουλάχιστον κάθε μήνα ή και εκτάκτως, εφόσον ο πελάτης το ζητήσει, έγγραφη αναλυτική και σαφή ενημέρωση για τις συναλλαγές και τα υπόλοιπα τους σε μετοχές και χρήματα. Επίσης, οι επενδυτές έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν το πληροφοριακό υλικό και τις αναλύσεις που παράγουν οι εταιρίες με τις οποίες συνεργάζονται. Οι ΕΛΔΕ οφείλουν να διαθέτουν στους πελάτες τους το ενημερωτικό υλικό των εταιριών με τις οποίες συνεργάζονται.

Εκκαθάριση των συναλλαγών

Η εκκαθάριση της συναλλαγής οριστικοποιείται μόνο με την κατάθεση χρημάτων και την παραλαβή τίτλων σε περίπτωση αγοράς ή με την παράδοση τίτλων και την είσπραξη χρημάτων στην περίπτωση πώλησης. Ο επενδυτής πρέπει να βεβαιώνεται ότι έχει ενημερωθεί ο λογαριασμός του με τις αντίστοιχες κινήσεις μέσα σε τρεις ημέρες από την εκτέλεση της συναλλαγής και να παραλαμβάνει τα νόμιμα παραστατικά που την αποδεικνύουν, δηλαδή, εκτός από το πινακίδιο της συναλλαγής, την απόδειξη παραλαβής ή παράδοσης τίτλων και την απόδειξη καταβολής ή είσπραξης χρημάτων. Ο επενδυτής πρέπει για την αγορά μετοχών να καταβάλλει την αξία τους στην ΑΧΕ ή στην ΑΧΕΠΕΥ ή στην ΕΠΕΥ ή να καταθέτει τα χρήματα σε τραπεζικό λογαριασμό της εταιρίας. Σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να καταβάλλει χρήματα σε ΕΛΔΕ ή να τα καταθέτει σε τραπεζικό λογαριασμό της ΕΛΔΕ ή σε λογαριασμό φυσικού προσώπου.

Ο επενδυτής πρέπει να γνωρίζει ότι η εταιρία δε δικαιούται να μεταφέρει χρηματικά ποσά ή μετοχές μεταξύ των λογαριασμών διαφορετικών πελατών της ή μεταξύ λογαριασμών πελατών και λογαριασμών της εταιρίας, με σκοπό την τακτοποίηση εκκρεμοτήτων.

Ασφαλιστική προστασία των επενδυτών

Με την αποϋλοποίηση των μετοχών προάγεται σημαντικά η προστασία των επενδυτών, επειδή ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι (απώλεια, κλοπή ή καταστροφή). Για όσους τίτλους δεν έχουν ακόμη αποϋλοποιηθεί, οι εταιρίες (εκτός των Τραπεζών) που τους φυλάσσουν για λογαριασμό των πελατών τους είναι υποχρεωμένες να τους ασφαλίζουν για το σύνολο της αξίας τους.

Οι απαιτήσεις των επενδυτών σε τίτλους και χρήματα έναντι των εταιριών με τις οποίες συνεργάζονται (ΑΧΕ, ΑΧΕΠΕΥ, ΕΠΕΥ) ασφαλίζονται από το Συνεγγυητικό Κεφάλαιο Εξασφάλισης Επενδυτικών Υπηρεσιών (Συνεγγυητικό). Στο Συνεγγυητικό συμμετέχουν υποχρεωτικά όλες οι ΑΧΕ, οι ΑΧΕΠΕΥ και οι ΕΠΕΥ. Οι ΕΛΔΕ δε συμμετέχουν στο Συνεγγυητικό, αφού δεν επιτρέπεται να παραλαμβάνουν και να διακινούν χρήματα και τίτλους πελατών. Όταν μία ή περισσότερες εταιρίες βρεθούν σε αδυναμία να

εκπληρώσουν υποχρεώσεις τους προς πελάτες (απόδοση τίτλων ή χρημάτων), το Συνεγγυητικό καλύπτει τις υποχρεώσεις αυτές, αλλά μόνο μέχρι του ισόποσου των 20.000 ΕΥΡΩ κατά πελάτη. Οι επενδυτές πρέπει να διαθέτουν όλα τα νόμιμα παραστατικά προκειμένου να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις τους από το Συνεγγυητικό. Το Συνεγγυητικό δεν καλύπτει απαιτήσεις κατά των ΑΕΔΑΚ.

Υποχρεώσεις των επενδυτών

συνεχή τήρηση των κανόνων λειτουργίας της και των κανόνων δεοντολογίας από όλους τους παράγοντες που την απαρτίζουν, περιλαμβανομένων των ΑΧΕ, των ΕΠΕΥ, των εισηγμένων εταιριών και των επενδυτών. Ο επενδυτής πρέπει:

- Να γνωρίζει και να δίνει, όποτε αυτό απαιτείται, τα ορθά στοιχεία της Μεριδας του επενδυτή στο ΣΑΤ.
- Να καταθέτει τα χρήματα ή τους τίτλους που οφείλει στις ΑΧΕ, ΑΧΕΠΕΥ ή ΕΠΕΥ μόλις του ζητηθούν και σε κάθε περίπτωση εντός τριών ημερών από την ημερομηνία εκτέλεσης της εντολής του.
- Να αποφεύγει να συμμετέχει σε μεθοδεύσεις για την καταδολίευση των όρων και των περιορισμών που ισχύουν στις δημόσιες εγγραφές.
- Να αποφεύγει να συμμετέχει σε μεθοδεύσεις που αποβλέπουν στην τεχνητή μεταβολή των τιμών ή της εμπορευσιμότητας των μετοχών (χειραγώγηση), η οποία είναι παράνομη. Εάν υποπέσουν στην αντίληψη του επενδυτή τέτοιες μεθοδεύσεις από άτομα ή εταιρίες, ή αν δεχθεί προτροπές συμμετοχής σε μεθοδεύσεις, πρέπει να προβαίνει αμέσως σε καταγγελία προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Δημόσιες εγγραφές

Πριν αποφασίσουν να συμμετάσχουν σε δημόσια εγγραφή, οι επενδυτές πρέπει να μελετούν προσεκτικά το ενημερωτικό δελτίο, το οποίο διατίθεται από τους αναδόχους και στο οποίο παρέχονται αναλυτικές πληροφορίες για την εκδότρια εταιρία, τη διοίκησή της, την οικονομική της κατάσταση, τα αποτελέσματά της, τις προοπτικές της κλπ. Το ίδιο ισχύει και για τη συμμετοχή των επενδυτών στις αυξήσεις του μετοχικού κεφαλαίου με μετρητά των ήδη εισηγμένων εταιριών των οποίων είναι μέτοχοι. Η προσφορά μετοχών σε δημόσια εγγραφή από νεοεισαγόμενες στο Χρηματιστήριο εταιρίες πραγματοποιείται πλέον με άυλους τίτλους. Για τη συμμετοχή του στη δημόσια εγγραφή ο επενδυτής πρέπει να αναγράφει στην αίτηση συμμετοχής τον κωδικό αριθμό Μεριδας Επενδυτή. Επίσης, πρέπει να ορίζει το Χειριστή που επιθυμεί για τις μετοχές που θα του κατανεμηθούν, συμπληρώνοντας τον κωδικό αριθμό Χειριστή στην αίτηση συμμετοχής.

Στην περίπτωση που ο επενδυτής δεν επιθυμεί να ορίσει Χειριστή, στην αίτηση εγγραφής πρέπει να αναγράφεται ο κωδικός αριθμός του Αποθετηρίου (999) προκειμένου οι μετοχές να μεταφερθούν σε Ειδικό Λογαριασμό. Συνιστάται πάντως στους επενδυτές να ορίζουν Χειριστή στην αίτηση συμμετοχής, ώστε να μπορούν μετά την έναρξη διαπραγμάτευσης να διενεργούν πράξεις επί των μετοχών που θα τους κατανεμηθούν.

Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση που δεν αναγράφονται τα παραπάνω στην αίτηση συμμετοχής, ή οι αναγραφόμενοι αριθμοί είναι λανθασμένοι, ο επενδυτής αποκλείεται από την κατανομή των μετοχών. Οι κανόνες κατανομής των μετοχών αναφέρονται κάθε φορά λεπτομερειακά στο ενημερωτικό δελτίο της εκδότριας εταιρίας.

Αμοιβαία κεφάλαια

Τα Αμοιβαία Κεφάλαια συγκροτούνται από εξειδικευμένες εταιρίες, τις ανώνυμες εταιρίες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων (ΑΕΔΑΚ), οι οποίες ασχολούνται με την επαγγελματική διαχείριση του ενεργητικού τους. Το ενεργητικό του αμοιβαίου κεφαλαίου διαιρείται σε ισοδύναμα μέρη, τα μερίδια, και αποτελεί μια κοινή περιουσία των επενδυτών - μεριδιούχων. Η αξία του ενεργητικού, και επομένως του κάθε μεριδίου, υπολογίζεται καθημερινά και δημοσιεύεται στον τύπο την επομένη. Με βάση την τιμή του μεριδίου, οι επενδυτές μπορούν να αγοράζουν μερίδια ή να εξοφλούν αυτά που κατέχουν.

Τα αμοιβαία κεφάλαια διακρίνονται, ανάλογα με τους τίτλους στους οποίους επενδύουν κατά κύριο λόγο το ενεργητικό τους, σε διαχείρισης διαθεσίμων, ομολογιακά, μετοχικά, μικτά και ειδικού τύπου. Επίσης, τα αμοιβαία κεφάλαια, διακρίνονται αναλόγως της αγοράς στην οποία επενδύουν κατά κύριο λόγο το ενεργητικό τους, σε εσωτερικού, εξωτερικού και διεθνή.

Η ονομασία κάθε αμοιβαίου κεφαλαίου υποδηλώνει σε ποιους τίτλους και σε ποιες αγορές επενδύει κατά κύριο λόγο. Ο επενδυτής μπορεί να επιλέξει, ανάλογα με τους επενδυτικούς του στόχους και με τους επενδυτικούς κινδύνους που είναι διατεθειμένος να αναλάβει, σε ποιας κατηγορίας αμοιβαία κεφάλαια θα επενδύσει. Πολλοί επενδυτές που επιθυμούν να επενδύσουν στο Χρηματιστήριο αλλά δεν έχουν τις αναγκαίες γνώσεις και εμπειρία ή και τον αναγκαίο χρόνο, προτιμούν να επενδύουν σε μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια, αναθέτοντας ουσιαστικά τη συγκρότηση και τη διαχείριση του μετοχικού τους χαρτοφυλακίου στην ΑΕΔΑΚ. Οι επενδυτές για να επενδύσουν σε μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων μπορούν να απευθύνονται στις ίδιες τις ΑΕΔΑΚ αλλά και στις Τράπεζες, τις ασφαλιστικές εταιρίες, τις ΑΧΕ, τις ΕΠΕΥ, τις ΑΧΕΠΕΥ και τις ΕΛΔΕ που συνεργάζονται με τις ΑΕΔΑΚ ως αντιπρόσωποί τους.

Κατά την υπογραφή της αίτησης συμμετοχής σε κάποιο αμοιβαίο κεφάλαιο, ο επενδυτής πρέπει να ζητά τον κανονισμό του και την τελευταία ετήσια ή εξαμηνιαία έκθεση με τη σύνθεση του χαρτοφυλακίου. Το ποσό συμμετοχής στα αμοιβαία κεφάλαια δεν πρέπει να καταβάλλεται στην ΑΕΔΑΚ ή στον αντιπρόσωπό της, αλλά μόνο στο θεματοφύλακα του αμοιβαίου κεφαλαίου, που είναι πάντοτε κάποια τράπεζα που αναγράφεται στον κανονισμό.

Οι ΑΕΔΑΚ οφείλουν να ενημερώνουν κάθε εξάμηνο τους μεριδιούχους του αμοιβαίου κεφαλαίου για τη σύνθεση του ενεργητικού του. Οφείλουν επίσης να τους ενημερώνουν για τη μεταβολή και την αξία των μεριδίων τους τουλάχιστον μια φορά κάθε εξάμηνο.

Επενδύστε με σύνεση

- Διαλέξτε προσεκτικά την εταιρία μέσω της οποίας θα επενδύσετε και ζητήστε να πληροφορηθείτε εκ των προτέρων τις υπηρεσίες που μπορεί να σας προσφέρει. Υπάρχουν πολλές εταιρίες στις οποίες μπορείτε να απευθύνεστε (ΑΧΕ, ΑΧΕΠΕΥ, ΕΠΕΥ, ΕΛΔΕ, ΑΕΔΑΚ, ΤΡΑΠΕΖΕΣ), αλλά δεν έχουν όλες την ίδια δραστηριότητα. Επιλέξτε την εταιρία με την οποία θα συνεργαστείτε με κριτήριο την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση για τις υπηρεσίες και τα προϊόντα που επιθυμείτε.
- Όλες οι επενδύσεις σε μετοχές έχουν κινδύνους. Ενημερωθείτε για τους κινδύνους που έχει κάθε μορφή επένδυσης σε σχέση με την αναμενόμενη απόδοση.

- Επενδύσετε σύμφωνα με τις οικονομικές σας δυνατότητες και τον κίνδυνο που είστε διατεθειμένοι να αναλάβετε. Μην τοποθετείτε όλες σας τις αποταμιεύσεις σε μία μετοχή. Δημιουργήστε ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο, ακόμη κι αν αυτό είναι μικρής αξίας, ώστε να καταναίμετε τους κινδύνους που αναλαμβάνετε.
- Μην ενεργείτε με βιασύνη και παρορμητικά. Ευκαιρίες για σωστές επενδύσεις στο Χρηματιστήριο υπάρχουν πάντοτε.
- Επιλέξτε με προσοχή τις επενδύσεις σας. Μην επηρεάζεστε και μην παρασύρεστε από γνώμες μη ειδικών και από φήμες που κυκλοφορούν ανώνυμα. Ζητήστε συμβουλές μόνο από εταιρίες που δραστηριοποιούνται νόμιμα στην παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. Αν έχετε απορίες ή δεν είστε σίγουροι για κάποιο θέμα, ζητήστε περισσότερες εξηγήσεις ή και δεύτερη γνώμη. Διαμορφώστε προσωπική άποψη για την επένδυσή σας. Οι εταιρίες δημοσιεύουν τριμηνιαίες λογιστικές καταστάσεις καθώς και ετήσιο ισολογισμό και αποτελέσματα. Να συμβουλευέστε οπωσδήποτε τα στοιχεία αυτά. Βασιστείτε στα πραγματικά δεδομένα μιας επιχείρησης, όπως είναι τα οικονομικά της στοιχεία, ο ρυθμός ανάπτυξης της, η διοίκησή της, οι προοπτικές της.
- Πρέπει να γνωρίζετε ότι η οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης είναι σημαντική, αλλά υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν τις τιμές των μετοχών (επιτόκια, πληθωρισμός, οικονομική και πολιτική σταθερότητα, διεθνείς εξελίξεις, έκτακτα γεγονότα).
- Πρέπει να προσέχετε ιδιαίτερα πριν επενδύσετε σε μετοχές που εμφανίζουν συνεχείς αυξήσεις ή και μεγάλες διακυμάνσεις τιμών οι οποίες δε δικαιολογούνται από οικονομικά δεδομένα.
- Παρακολουθείτε τακτικά το Δελτίο του Χρηματιστηρίου και τις ανακοινώσεις για τις εισηγμένες εταιρίες που περιέχονται σ' αυτό.
- Παρακολουθείτε τακτικά την εξέλιξη των επενδύσεών σας.
- Πληροφορηθείτε για το πόσο εύκολα μπορεί να ρευστοποιηθεί η επένδυσή σας.
- Διαβάζετε με προσοχή το έντυπο υλικό που σας δίδεται για ενημέρωση ή για υπογραφή. Ζητείστε εξηγήσεις αν έχετε απορίες ή αμφιβολίες.
- Πρέπει να λαμβάνετε υπόψη ότι οι αγορές δεν κινούνται πάντοτε ανοδικά. Κινούνται και καθοδικά. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να διατηρείτε την ψυχραιμία σας και να μην ενεργείτε παρορμητικά. Μην βιαστείτε να πουλήσετε όταν πέφτει η τιμή μίας μετοχής ή να αγοράσετε όταν ανεβαίνει, αλλά αναλύστε τα δεδομένα προσεκτικά.
- Πρέπει να λαμβάνετε υπόψη ότι γενικά η πείρα έχει δείξει ότι στα Χρηματιστήρια κερδίζουν όσοι πραγματοποιούν μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες τοποθετήσεις. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους νέους επενδυτές. Αντίθετα, συνήθως ζημιώνονται όσοι επιδίδονται χωρίς επαρκή ενημέρωση σε συχνές συναλλαγές, επιδιώκοντας να αποκομίσουν βραχυπρόθεσμα κέρδη.

- Βεβαιωθείτε ότι οι συναλλαγές σας γίνονται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς και ότι έχετε στη διάθεσή σας όλα τα νόμιμα παραστατικά που αποδεικνύουν την εκτέλεση και την εκκαθάριση των συναλλαγών σας.

Σε περίπτωση που αντιμετωπίσετε κάποιο πρόβλημα:

Εαν πιστεύετε ότι:

- δεν τηρούνται οι όροι της σύμβασης συνεργασίας που έχετε υπογράψει ή
 - δεν τηρούνται οι κανόνες της χρηματιστηριακής νομοθεσίας ή
 - δεν έχετε ίση μεταχείριση με άλλους πελάτες,
- συζητήστε το θέμα ή απευθυνθείτε εγγράφως στην εταιρία με την οποία συνεργάζεστε.

Εαν δε λάβετε ικανοποιητικές εξηγήσεις, μπορείτε να απευθύνεστε εγγράφως:

- στο Σύνδεσμο Μελών Χρηματιστηρίου Αθηνών (ΣΜΕΧΑ) ή
- στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

Θυμηθείτε:

- Δεν υπάρχουν εγγυημένες αποδόσεις στο Χρηματιστήριο και στα αμοιβαία κεφάλαια και για τον λόγο αυτό δεν επιτρέπεται στις εταιρίες να τις υπόσχονται.
- Η επένδυση στο Χρηματιστήριο δεν είναι τυχερό παιχνίδι. Είναι τοποθέτηση της περιουσίας σας και πρέπει να γίνεται με σύνεση και σωστό σχεδιασμό.